

ב**חבטא נפיל, אי בחבטא נפיל** [משמע שמדובר במקרה שאפשר להווכח האם הבנין נשבר מיסודו, או שנפל כמקל זקוף, ונחבטו האבנים העליונות בקרקע].

וקשה: **אי הכי, ברישא** ששנינו בה "שניהם חולקים באבנים", **אמאי חולקין** בשוה את האבנים השלימות והשבורות!?

נחזי [נראה], **אי בחבטא נפיל** [אם נפל הבית כמקל, ונחבטו האבנים העליונות], ואז ודאי לנו כי **עלייתא איתבור** [העליה היא זו שנשברה], ויטול בעל הבית את השלימות, ובעל העליה את השבורות.

התחדש במשנה, הלא ודאי שעליהם לחלוק בשוה?

ומבאר הר"ן, שהתחדש במשנה, שלא נאמר, כיון שרוב הכתלים נופלים בחבטה, יש לתלות שהעליונות נשברו. אלא כיון שיש גם אפשרות שהכותל נהרס מיסודו, אין הולכים אחר הרוב, אלא חולקין בשוה.

וצריך באור, מדוע באמת אין הולכים אחר הרוב, הלא כיון שאנו מסופקים על כל אבן ואבן מהשלימות האם היא שייכת לעליון או לתחתון, יש לנו ללכת אחר הרוב. ואף שבעלמא אין הולכים בממון אחר הרוב, הני מילי במקום שיש מוחזק, שאז אמרינן "המוציא מחבירו עליו הראיה", אך כאן לכאורה אינם באים להוציא ממון, שהרי שניהם "מוחזקים" בכל, בשוה?

וצריך לומר, כמבואר בתוספות הרא"ש, שבמצב של "ממון המוטל בספק" חשיב כאילו כל אחד מוחזק בחצי חלקו, והשני בא להוציא ממנו. ולכן אין הולכים אחר הרוב אלא אחר המוחזק.

עוד יש לומר באופן אחר, על פי המבואר בנמו"י, שגם אם נפל הכותל בחבטה, אין לנו

וחברו מודה לו במקצתו, או ככולן — **נוטלין, ועולות לו מן החשבון**. ובגמרא יבואר לפי איזה חשבון יחלקו את יתר האבנים.

גמרא:

שנינו במשנה: הבית והעליה של שנים שנפלו, שניהם חולקים בעצים ובאבנים ובעפר, ורואין אלו אבנים הראויות להשתבר.

ומדייקת הגמרא: **מדקתני במשנה "רואין** אלו אבנים הראויות להשתבר", **מכלל זה** אתה שומע, **דאיכא למיקם עליהו, אי**

להיפך? האם שייך לומר כאן ממון המוטל בספק חולקין? ומה הדין במקרה שיש רוב צדדים לומר שהעליונות נשברו, האם נלך אחר הרוב או לא?

ומבואר בתוספתא, "במה דברים אמורים, בזמן שהיו שניהם [הבית והעליה] שוים, אבל אם היה אחד גדול ואחד קטן, זה נוטל לפי שלו וזה נוטל לפי שלו".

אך לפי גירסת רוב הראשונים ברש"י [רמב"ן ר"ן רשב"א, ובמ"מ בהלכות שכנים פ"ד ה"ב], מדובר אפילו במקרה שהבית היה גדול מהעליה, או להיפך, ובכל זאת חולקים בשוה.

והקשה הרשב"א, מדוע חולקים בשוה, הרי ידוע לנו שהאחד גדול מחברו, והיה לנו לחלוק לפי חשבון?

רש"י העמיד את המשנה באופן שאין אנו יודעים אם הבית היה גדול מהעליה, או להיפך, ולכן אף על פי שידוע לנו שהיה האחד גדול מחברו חולקים מספק.

והוכרח רש"י להעמיד באופן זה, כיון שאם היו שניהם שוים, פשיטא שיחלקו בשוה.

ואכן לדעת התוספתא צריך באור, מה